

1

1948

Hij zag er niet erg aantrekkelijk uit.

In elk geval niet bij de eerste aanblik.

‘Neem me niet kwalijk.’ De jongen trok met een vuile duim en wijsvinger aan de klep van zijn versleten rode honkbalpet. ‘Is dit de weg naar het pension?’

Dat was alles. Een doodgewone vraag van een vuile onbekende die over Main Street kwam aanlopen op het moment dat ik het kruispunt met North Laura bereikte.

Zijn tuinbroek en zijn handen waren zwart van het kolengruis. Ik dacht eerst dat het smeer of zand was, maar daarvoor was het te donker. Er zaten vegen op zijn wangen. Onder dunne spoortjes zweet was een gebruinde huid zichtbaar, en onder zijn pet stak steil zwart haar uit.

Het begin van die herfstdag was even gewoon geweest als de pap en de gebakken eieren die ik de mannen bij het ontbijt had voorgezet. Er viel me niets bijzonders op toen ik daarna het huis opruimde, de makke dieren in hun hokken verzorgde, in de koele ochtendlucht twee manden late perziken plukte, met het gammele karretje achter mijn fiets mijn dagelijkse ronde maakte om de bestellingen af te leveren en weer naar huis ging om het middageten klaar te maken. Maar inmiddels weet ik dat het uitzonderlijke zich onder het gewone verschuilt, net als de diepe, mysterieuze wereld onder het oppervlak van de zee.

‘Dit is de weg naar alles,’ antwoordde ik.

Ik probeerde niet grappig te zijn of zijn aandacht te trekken, maar zijn gekrulde mondhoeken en de manier waarop hij me schuin aankeek verraadden dat mijn antwoord hem amuseerde. Bij die blik voelde ik mijn buik kriebelen.

‘Ik bedoel dat het maar een klein dorp is,’ probeerde ik uit te leggen, om duidelijk te maken dat ik niet het soort meisje was dat door jongens werd opgemerkt of vanaf straathoeken grijnzend werd bekeken.

De ogen van de onbekende waren donker en glanzend als een ravenvleugel. En vriendelijk, dat is wat ik me vooral herinner, vanaf die eerste glimp tot aan de laatste blik. Ik zag een zachtvaardigheid die in zijn binnenste leek op te wellen en vanuit een overvolle bron naar buiten stroomde. Hij bekeek me een paar tellen aandachtig, nog altijd met die lach om zijn mond, en trok weer kort aan de klep van zijn pet voordat hij doorliep naar pension Dunlap aan het einde van Main Street.

Het was echt zo dat dit ene vervallen trottoir naar alles leidde. Behalve het pension hadden we Hotel Iola voor rijkelui en de aangebouwde kroeg voor dronkelui, Jernigan’s Standard station, ijzerhandel en postkantoor, het eettentje waar het altijd naar koffie en spek rook, en Chapman’s Big Little Store, waar je kruidenierswaren, een delicatessentoonbank en een stortvloed aan roddels kon vinden. Aan het westelijke uiteinde van dat alles stond de hoge vlaggenmast, tussen de school waar ik op had gezeten en de witte gepotdekselde kerk waarin ons gezin in de tijd dat moeder nog leefde elke zondag brandschoon en keurig de diensten bijwoonde. Daarachter dook Main Street abrupt de heuvel in, als een punt achter een korte zin.

Ik liep in dezelfde richting als de onbekende. Het was mijn bedoeling om mijn broer uit het pokerhol achter Jernigan’s te slepen, maar ik was niet van plan om vlak achter deze jongen te gaan lopen. In de middagzon bleef ik op de hoek staan, en ik

hield mijn hand boven mijn ogen om zijn weglopende gestalte te bestuderen. Hij wandelde langzaam, nonchalant, alsof zijn volgende stap zijn enige bestemming was. Zijn armen zwaaiden losjes langs zijn lichaam en zijn hoofd leek net iets trager te bewegen dan zijn voeten. Zijn smoezelige witte t-shirt stond strakgespannen onder de banden van zijn tuinbroek. Hij was slank, met de gespierde schouders van een arbeider.

Alsof hij mijn blik had gevoeld, draaide hij zich opeens om, en er verscheen een witte, oogverblindende lach op zijn vuile gezicht. Ik hapte naar adem, omdat hij me had betrappt. Over mijn hals kroop een warme, kriebelende gloed omhoog. Hij trok nog eens kort aan de klep van zijn pet, draaide zich om en kuierde door. Ik kon zijn gezicht niet zien, maar ik wist bijna zeker dat hij nog steeds glimlachte.

Achteraf weet ik dat dat een beslissend moment was. Ik had er immers ook voor kunnen kiezen om me om te draaien, over North Laura terug naar de boerderij te lopen, de avondmaaltijd klaar te maken en Seth in zijn eentje naar huis te laten wankelen, recht in de armen van papa en oom Og, die hem de wind van voren zouden geven. Ik had op zijn minst Main Street kunnen oversteken, want dan hadden er een paar auto's en een rij populieren met geler wordende blaadjes tussen onze trottoirs in gestaan. Dat deed ik echter niet, en dat veranderde alles.

In plaats daarvan zette ik langzaam een stap naar voren, en daarna nog een. Intuïtief begreep ik het belang van elke beweging, elke keuze om een voet op te tillen, naar voren te steken en neer te zetten.

Nog nooit had iemand me iets over aantrekkingskracht verteld. Toen mijn moeder overleed was ik te jong om die geheimen van haar te hebben gehoord, en ik kan me ook niet voorstellen dat ze ze met me zou hebben gedeeld. Ze was een rustige, nette vrouw, uiterst gehoorzaam aan God en aan wat er van haar werd

verwacht. In mijn herinnering hield ze van mijn broer en mij, maar ze toonde haar genegenheid enkel binnen uiterst strikte grenzen en voedde ons streng op vanuit een diepgewortelde angst voor wat ons op de Dag des Oordeels te wachten stond. Soms verloor ze heel even haar ijzeren zelfbeheersing en bewerkte ze onze billen met de zwarte rubberen vliegenmepper, of zag ik subtiele vlekjes van haastig weggeveegde tranen nadat ze geknield in gebed had gezeten, maar ik heb nooit gezien dat ze mijn vader kuste of hem zelfs maar omarmde. Mijn ouders leidden het gezin en de boerderij als efficiënte, betrouwbare partners, maar ik heb bij hen nooit iets van die speciale liefde tussen man en vrouw opgemerkt. Ik had geen landkaart van dit mysterieuze grondgebied.

Al weet ik dit wel: kort na mijn twaalfde verjaardag keek ik tijdens die sombere herfstskemering uit het raam van de zondagse kamer toen sheriff Lyle zijn langgerekte zwart-witte auto op het natte grind van de oprit parkeerde en aarzelend over het erf naar mijn vader liep. Door de condens van mijn adem op het glas heen zag ik papa langzaam op zijn knieën vallen, recht in de verse modder die de regen had achtergelaten. Ik had op de uitkijk gezeten naar mijn moeder, mijn neef Calamus en mijn tante Vivian, die door de bergpas naar Canyon City waren gereden om perziken af te leveren en die al uren terug hadden moeten zijn. Mijn vader had ook op de uitkijk gestaan, zo gespannen door hun afwezigheid dat hij de hele avond natte bladeren had weggeharkt, terwijl hij ze 's winters doorgaans op het gras liet vergaan. Toen papa onder het gewicht van Lyles woorden door zijn knieën zakte, drongen er twee enorme waarheden tot mijn kinderhart door: mijn afwezige familieleden zouden niet meer thuishkomen, en mijn vader hield van mijn moeder. Ze hadden het nooit getoond en nooit over romantiek gesproken, maar op dat moment besepte ik dat ze op hun eigen kalme manier liefde

hadden gekend. Door hun discrete relatie – en bij het zien van de droge, nuchtere ogen waarmee mijn vader later naar binnen kwam om Seth en mij somber te vertellen dat mijn moeder dood was – leerde ik dat liefde een privéaangelegenheid is, iets wat door twee mensen achter gesloten deuren wordt gekoesterd, iets waar zelfs in stilte om wordt gerouwd. Die liefde is van hen en van niemand anders, als een geheime schat, als een persoonlijk gedicht.

Verder wist ik niets, vooral niet over het begin van de liefde, die onverklaarbare aantrekking, waarom de ene passerende jongen je niets doet en de volgende je naar zich toe trekt met een intensiteit die even onloochenbaar is als de zwaartekracht. Vanaf dat moment word je beheerst door verlangen.

Hij was nauwelijks vijftig meter van me af toen we op hetzelfde moment over hetzelfde smalle trottoir in hetzelfde dorp in deze uithoek van Colorado wandelden. Ik liep achter hem aan en bedacht dat ik niet wist waar hij vandaan kwam en wat hij allemaal had meegemaakt, maar dat hij en ik ons tijdens onze zeventien jaren op deze aarde – misschien iets meer voor hem, misschien iets minder – totaal niet bewust waren geweest van het bestaan van de ander. Nu, op dit moment, kruisten onze levens elkaar even duidelijk als North Laura en Main Street.

Mijn hartslag versnelde toen de afstand tussen ons geleidelijk aan kleiner werd: eerst drie huizen, vervolgens twee en daarna een. Het drong tot me door dat hij steeds langzamer ging lopen.

Ik had geen idee wat ik moest doen. Als ik ook langzamer ging lopen, wist hij dat ik mijn snelheid aan hem aanpaste en dat ik hem in de gaten hield, maar als ik in mijn tempo bleef doorlopen, zou ik binnen de kortste keren bij hem zijn. Wat moest ik dan doen? Het leek me nog erger om hem in te halen en zijn ogen op mijn rug te voelen branden. Dan richtte hij zijn blik vast op mijn slungelige tred, mijn blote benen, mijn versleten leren schoenen,

de oude bruine schooljurk die me eigenlijk te klein was geworden en mijn alledaagse, steile bruine haar, dat sinds mijn zondagse bad niet meer gewassen was.

Daarom ging ik langzamer lopen. Hij vertraagde ook, alsof we door een onzichtbaar touwtje met elkaar verbonden waren, tot hij nauwelijks nog bewoog. Vervolgens bleef hij staan. Voor mij zat er niets anders op dan hetzelfde te doen, en daar stonden we dan, twee dwaze standbeelden op Main Street.

Meteen wist ik dat hij was blijven staan om me te plagen. Ik leek wel verstijfd door angst, besluiteloosheid en de desoriënterende eerste kriebels van verlangen. Ik kende deze jongen pas een paar minuten en een halve straat, maar mijn ingewanden tolden nu al als kiezels in een beek.

Ik hoorde de mollige vrouw van de dokter en de stalen wieltjes van haar kinderwagen niet van achteren naderen. Toen mevrouw Bernette en haar peuter opeens naast me verschenen en me probeerden te passeren, sprong ik bijna als een schichtig veulen opzij.

Mevrouw Bernette glimlachte achterdochtig en trok haar dunne, geëpileerde wenkbrauwen op, alsof ze een onuitgesproken vraag stelde. 'Torie,' zei ze kortaf.

Met enige moeite knikte ik beleefd. Het lukte me niet om me de naam van het kind te herinneren of hem vriendelijk over zijn blonde bol te aaien.

De onbekende jongen zette handig een stapje opzij om mevrouw Bernette doorgang te verlenen. Ze nam hem nieuwsgierig van top tot teen op en glimlachte flauwtjes toen hij tegen de klep van zijn pet tikte en haar groette: 'Mevrouw.' Ze keek fronsend om naar mij, alsof ze een raadsel probeerde op te lossen, maar draaide vervolgens haar hoofd terug en waggelde verder naar het dorp.

We waren inderdaad een raadsel, deze jongen en ik. Het raadsel

luidde: wier lotsbestemmingen raken verweven als ze eenmaal met elkaar verbonden zijn? Het antwoord: twee marionetten aan hetzelfde touw.

Hij draaide zich eindelijk naar me om en keek me recht in de ogen. ‘Victoria,’ zei hij vlotjes en nonchalant. ‘Loop je soms achter me aan?’ Waarschijnlijk was het zijn beurt om grappig te zijn, en hij glimlachte, net zo geamuseerd door zijn eigen lollige opmerking als door mijn vermeende gevatheid.

Ik stamelde als een kind dat wordt betrappt als het een stuiver steelt. ‘Nee,’ wist ik uiteindelijk kortaf uit te brengen.

Hij sloeg zijn bruine armen over elkaar en zei niets. Ik wist niet of hij nadacht over zijn vraag of over mij. Misschien dacht hij wel na over het toeval van onze ontmoeting.

Toen de stilte mijn verwarring ondraaglijk maakte, rechtte ik mijn rug, alsof ik me vermande. ‘Hoe weet je hoe ik heet?’ vroeg ik.

‘Ik let goed op,’ zei hij. Het klonk heel direct, maar op de een of andere manier toch bescheiden. ‘Victoria,’ zei hij nog eens langzaam, omdat hij het klaarblijkelijk prettig vond om de lettergrepen door zijn mond te laten rollen. ‘Een naam voor een koningin.’

Zijn charme leek niet bij zijn sjofele uiterlijk te passen, en al deed ik nog zo mijn best om afstandelijk over te komen, hij leek die gedachte te kunnen lezen. ‘Zin om met me op te lopen? Naast me, bedoel ik.’ Hij wees op de plek aan zijn zij. ‘Zoals het hoort.’

Ik talmde, want ja, ik wilde met hem oplopen, maar iets hield me tegen, of het nu fatsoen was of oprechte onhandigheid van een zeventienjarige. Misschien was het wel een voorgevoel. ‘Nee, dank je,’ zei ik. ‘Ik kan niet... Ik bedoel... Ik weet niet eens hoe je...’

‘Wil.’ Hij onderbrak me voordat ik de vraag kon stellen. ‘Wilson Moon.’ Hij liet zijn volledige naam even in mijn oren hangen voordat hij met uitgestoken hand op me afkwam. ‘Aangenaam kennis met je te maken, Victoria.’ Hij keek opeens heel

ernstig en wachtte tot ik de afstand tussen ons zou verkleinen en zijn hand zou pakken.

Na een ongemakkelijke aarzeling maakte ik een kniebuiging. Ik weet niet wie verbaasder was, hij of ik. Ik had geen kniebui-
ging meer gemaakt sinds ik als klein meisje op de zondagsschool
had gezeten, maar omdat ik zijn hand niet durfde aan te raken,
was dit de enige begroeting die ik zo snel kon bedenken. Meteen
voelde ik me dwaas, en ik verwachtte dat hij in de lach zou schie-
ten, maar dat deed hij niet. Zijn glimlachje werd een brede lach,
levendig, van oor tot oor, maar oprecht, absoluut niet spottend.
Na een veelbetekenend knikje liet hij zijn hand zakken, en stopte
hem in de zak van zijn vuile tuinbroek. Zwijgend bleef hij voor
me staan.

Op het moment dat ik daar zo stond, gevangen door zijn blik,
wist ik het nog niet, maar later zou ik ontdekken dat Wilson
Moon de tijd heel anders beleefde dan de meeste andere men-
sen, en er waren nog veel meer dingen waar hij een andere kijk op
had. Hij was nooit gejaagd, stond nooit nerveus te friemelen en
beschouwde een stilte tussen twee mensen nooit als een pijnlijke
leegte die met gebabbel gevuld moest worden. Hij keek zelden
naar de toekomst en nog minder naar het verleden, maar omvatte
het hier en nu met beide handen om alle details te bewonderen,
zonder excuus of het idee dat het er anders uit zou moeten zien.
Op het trottoir van Main Street kon ik dat allemaal nog niet we-
ten, maar later zou ik merken hoe wijs hij was, en nog later zou ik
die wijsheid toepassen toen ik haar heel hard nodig had.

Dus ja, ik veranderde van gedachten en nam zijn uitnodiging
aan om met hem op te lopen. Op die oktobermiddag liep ik over
Main Street naast een jongen die geen onbekende meer was en
Wilson Moon heette.

Al bestond het gesprek uit beleefdheden en was de wandeling
kort, tegen de tijd dat we bij het pension kwamen en de afge-

sleten traptreden naar de veranda op waren gelopen, wilden we geen van beiden afscheid nemen. In de splinterende deuropening bleef ik met bonkend hart bij hem staan treuzelen.

Wil vertelde me niet veel over zichzelf. Zelfs toen ik vroeg of hij de afkorting van zijn naam met één l spelde of met twee, haalde hij simpelweg zijn schouders op en antwoordde hij: ‘Wat jij wilt.’ Het enige wat ik die dag over Wilson Moon te weten kwam, was dat hij in de kolenmijnen in Dolores had gewerkt en was weg-gelopen.

‘Ik had er gewoon genoeg van,’ zei hij. “Ga weg,” zei een stem in me. “Stap op.” De kolenwagons voor de Durango-Silvertonlijn waren gevuld en klaar om te vertrekken, vertelde hij, en toen de fluit van de trein klonk, was het alsof die hem lang en schrill en dringend riep. Hij wist enkel dat die wagons naar een plek gingen waar hij niet was. Toen de trein traag en moeizaam in beweging kwam, beklom hij haastig de roestige ladder van een wagon en sprong hij boven op een warme, zwarte lading steenkool. De voorman kreeg hem in de gaten en rende een paar meter schreeuwend en vloekend achter de trein aan, woedend zwaaiend met zijn hoed. Al snel waren de voorman en de mijnen nog slechts stipjes in de verte, en Wilson Moon stak zijn gezicht in de wind.

‘Wist je niet eens waar je naartoe ging? Of waar je terecht zou komen?’ vroeg ik.

‘Dat maakt niet zoveel uit,’ antwoordde hij. ‘De ene omgeving is toch net zo goed als de andere?’

Ik kende geen andere omgeving dan Iola en het omliggende land, gelegen aan de oever van een breed, recht stuk van de Gunnison. Het dorpje lag ineengedoken tussen de heuvels van de Big Blue-wildernis aan de zuidzijde en de torenhoge Elk Mountains aan de west- en noordzijde. Een lappendeken van landbouwbedrijven en ranches ontrolde zich als een lange staart in oostelijke richting langs de rivier. Mijn broer en ik waren geboren in de

boerderij die mijn vader van zijn vader had geërfd, in het hoge ijzeren bed dat de lichtgele kamer aan de achterkant van het huis voor de helft vulde. Die kamer was aan de boerderij vastgebouwd en was alleen voor bevallingen en logés, totdat oom Og na het ongeluk bij ons kwam wonen. Het bedrijf was niets bijzonders en ook niet erg groot, slechts negentien hectare, met inbegrip van de stallen, het huis en een halfverharde oprit die zo lang was als de huilkreet van een wolf, maar op ons land bevond zich de enige perzikboomgaard van heel Gunnison County. Die liep van de stal tot aan het achterste hek en bracht dikke, blozende, zoete perziken voort. De oostelijke grens van ons land werd gevormd door de bochtige oevers van de Willow Creek, waarvan het ijskoude water, rechtstreeks afkomstig van de gesmolten bergsneeuw, enthousiast onze boomgaarden en bescheiden rijtjes aardappelen en uien begoot. 's Nachts zong de kreek onder mijn slaapkamer-raam een slaapliedje, dat me liet indommelen in het bed waarin ik al bijna mijn hele leven sliep. Mijn betrouwbaarste klokken waren de zonsopgang boven de Tenderfoot Mountain in de verte en de lange fluittoon van de drie treinen die dagelijks het stationnetje aan de rand van het dorp aandeden. Ik wist precies hoe schuin de middagzon 's winters door het keukenraampje op de lange grenenhouten tafel viel. Ik wist dat krokussen en parse riddersporen in de lente de eerste wilde bloemen op ons grondgebied waren en dat het wilgenroosje en de guldenroede als laatste opkwamen. Ik wist dat er een stuk of tien klifzwaluwen op de rivier neerdaalden als er weer eendagsvliegen uitkwamen en dat er precies op dat moment een regenboogforel naar de haak van papa's hengel zou zwemmen. En ik wist dat de zwaarste onweersbuien, even donker en onheilspellend als de duivel, bijna altijd over de bergtoppen in het noordwesten kwamen aandrijven en dat alle zangvogels, raven en eksters zwegen vlak voordat de hemel openbarstte.

Dus nee, voor mij was niet elke omgeving gelijk aan een andere, en ik vroeg me af waarom deze jongen geen thuis leek te hebben.

‘En je spullen dan?’ vroeg ik, geïntrigeerd door het leven van een zwerver.

‘Daarvoor geldt hetzelfde.’ Hij haalde lachend zijn schouders op, alsof hij iets over spullen wist wat mij onbekend was, en dat bleek uiteindelijk ook zo te zijn. Van hem zou ik leren dat een bestaan waarin enkel het hoognodige overbleef heel juist kon voelen, en dat er buiten het voornemen om in leven te blijven eigenlijk maar weinig dingen toe deden. Als hij dat die middag had gezegd was ik nog niet in staat geweest hem te geloven, maar de tijd verandert ons.

Ik kon geen enkel excuus bedenken om met hem mee naar binnen te gaan. Zelfs als ik niet in het gezelschap van een onbekende jongen had verkeerd, hoorde een meisje niet zonder een goede reden en een betrouwbare begeleider een pension in te lopen. Het werd trouwens ook tijd om aan het avondeten te beginnen, en ik had nog steeds de bijzonder onaangename taak om Seth uit het pokerhol te slepen en te zorgen dat hij thuis was voordat papa het laatste hooi van meneer Mitchell had gebundeld en naar huis kwam.

Om aan te geven dat ik weg moest, verzuchtte ik: ‘Nou...’ Maar ik kwam nog niet in beweging. Ik verwachtte dat hij mijn bedoeling zou begrijpen en ook iets zou zeggen, maar hij bleef nog altijd ontspannen staan. Hij glimlachte naar me en keek af en toe naar de hemel, alsof hij iets las in de sluierbewolking van de vroege avond.

‘Ik moest maar eens gaan,’ zei ik uiteindelijk. ‘Ik moet gaan koken.’

Wil keek weer naar de hemel en vroeg of ik hem de volgende dag misschien het dorp wilde laten zien, of bijvoorbeeld samen met hem een stuk taart wilde eten.